

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 250

van **KOEN DANIËLS**

datum: 22 februari 2024

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

PFAS-bloedonderzoek - Uitbreiding

In november 2023 discussieerden we al over de uitbreiding van het PFAS-bloedonderzoek naar andere plaatsen. Ondertussen is men gestart met een tijdelijk prikpunt op het Eilandje in Antwerpen, waar inwoners van de Rechteroever van de Schelde in een straal van 5 km rond 3M en Hoboken hun bloed kunnen laten testen. Er kunnen dagelijks zo'n 80 personen bloed laten trekken. Inwoners kunnen zich voor het onderzoek op voorhand inschrijven. Het inschrijven kan nog tot 29 februari 2024. Daarna worden de inschrijvingen afgesloten.

1. Zal er een nieuwe oproep komen in de bijkomende zones waar nu getest zal worden?
2. Hoe lang zal het tijdelijke prikpunt actief zijn? Welke opkomst verwacht de minister in dat bijkomende prikpunt?
3. Worden er momenteel nog inspanningen geleverd om de vervuilde plaatsen en de effecten op de gezondheid van mensen beter in kaart te brengen? Zijn daar al resultaten van?
4. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het bloedonderzoek in de andere gemeenten rond 3M?
 - a) Zijn er al resultaten bekend? Zo ja, welke tendensen zijn erin te zien?
 - b) Welke opvolging wordt er gegeven aan personen die een verhoogde PFAS-waarde in hun bloed hebben?
 - c) Hoe zal het onderzoek verder verlopen? Wat is de timing?
5. Hoe zal men te werk gaan na de afsluiting van de inschrijvingen op 29 februari 2024?

**Vlaams
Parlement**

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 250 van 22 februari 2024

van **KOEN DANIËLS**

1. Er worden momenteel nog geen bloedafnames gepland in andere zones dan de 5 km zone rond 3M die ook Antwerpen-Rechteroever en Hoboken omvat. Het onderzoek dat werd aangekondigd in november 2023 is een vooronderzoek dat zal gedaan worden door VITO, PIH en Gezond Leven als partnerorganisatie Milieugezondheidszorg (PO-MGZ). Het vooronderzoek moet bepalen welke typegebieden en plaatsen aan bod zullen komen voor bloedonderzoek naar PFAS, en hoe we dat het best aanpakken.

De PO-MGZ zal dus een selectie en afbakening van de typegebieden maken en het wetenschappelijk onderzoek (bepaling aantal plaatsen per typegebied, aantal deelnemers, selectie van deelnemers, vragenlijsten,...) vorm geven. Typegebieden die zullen worden bekeken zijn onder andere de omgeving van brandweerkazernes, industriële sites, en buurten rond verbrandingsovens. Ronse (industriële site) en Beringen (verbrandingsoven) zijn voorbeelden die hierbij aan bod zullen komen. Het vooronderzoek wordt opgestart en uitgevoerd in 2024. Nadien zal het eigenlijke wetenschappelijke bloedonderzoek PFAS opgezet worden in de door het vooronderzoek bepaalde typegebieden. Hierbij zullen ook vragenlijsten worden afgenomen en zal een wetenschappelijke analyse van de resultaten gebeuren. Op welke manier deelnemers zullen worden geselecteerd zal worden bepaald tijdens het vooronderzoek.

2. Het tijdelijk prikpunt Tank* in Antwerpen-Rechteroever zal open zijn tot 24 april 2024. Tot nu toe zijn de prikdagen (op maandagen en woensdagen) volgeboekt. De gemiddelde opkomst voor Zwijndrecht en Beveren/Kruikeke ligt momenteel rond de 60-70% (voor mensen die reeds een uitnodigingsbrief hebben gekregen, d.i. mensen die zich voor 22 mei 2023 hebben aangemeld). We verwachten echter een iets lagere opkomst voor Antwerpen, gezien de grotere afstand tot de fabriek. Eurofins zal alleszins bijkomende inspanningen leveren om de opkomst in alle gemeenten zo hoog mogelijk te krijgen.
3. Het vooronderzoek naar humane biomonitoring (HBM)-inzet in typegebieden PFAS loopt momenteel. Het vooronderzoek heeft tot doel om te inventariseren in welke typegebieden wetenschappelijk HBM-onderzoek best gebeurt en hoe. Typegebieden die bekeken zullen worden zijn onder andere de omgeving van brandweerkazernes, industriële sites, en buurten rond verbrandingsovens. Na het vooronderzoek volgt het HBM-onderzoek zelf in de geselecteerde typegebieden. Resultaten van het vooronderzoek worden verwacht eind 2024.

Het Departement Zorg volgt de laatste literatuur rond PFAS en gezondheid op. Maar het Departement geeft ook de opdracht voor onderzoek naar de relatie tussen PFAS en gezondheid. Zo heeft Departement Zorg aan de PO-MGZ en Intego gevraagd om hun werk rond de koppeling van HBM-resultaten, en meer specifiek PFAS-resultaten, met medische gegevens uit het elektronisch medisch dossier van huisartsen verder te zetten. Op die manier trachten we dosis-effect relaties beter te onderzoeken. Daarnaast worden in de vragenlijsten van het grootschalig bloedonderzoek ook gezondheidseffecten bevraagd (vb. verstoorde leverwerking, verhoogde cholesterol,...). Gezien het grote aantal deelnemers aan het bloedonderzoek, hopen we

associaties tussen PFAS-blootstelling en bevraagde gezondheidsgegevens beter te kunnen onderzoeken. De resultaten van het grootschalig bloedonderzoek PFAS worden verwacht tegen eind 2024-begin 2025.

4. a. Tegen eind 2024-begin 2025 verwachten we dat alle gegevens ten gronde statistisch-wetenschappelijk kunnen worden geïnterpreteerd en dat we de groepsresultaten van het grootschalig bloedonderzoek PFAS bekend kunnen maken.
- b. Deelnemers met verhoogde PFAS-concentraties kunnen contact opnemen met de preventiewerkers PFAS om hun resultaten te bespreken en desgewenst samen op zoek te gaan naar persoonlijke blootstellingsbronnen. Deelnemers die ongerust zijn over hun gezondheid kunnen bij gelegenheid langsgaan bij hun huisarts.

Alle deelnemers krijgen het advies om hun blootstelling aan PFAS zoveel mogelijk te beperken, onder andere door het opvolgen van de geadviseerde no regret-maatregelen.

- c. De bloedonderzoeken zullen nog een aantal maanden duren. Vermoedelijk tot de zomer. Eens alle gegevens van alle deelnemers zijn verzameld, zullen de resultaten statistisch-wetenschappelijk geïnterpreteerd worden. Communicatie rond de groepsresultaten wordt verwacht tegen eind 2024-begin 2025.
5. Nu de inschrijvingen zijn afgesloten verschuiven de zwaartepunten van het onderzoek van sensibilisering en werving naar het maximaliseren van de opkomst (respons) en het definiëren van onderzoeksvragen met een bijhorend wetenschappelijk onderbouwd statistisch analyseplan. Voor het statistisch-wetenschappelijk luik van dit onderzoek wordt input gevraagd van en afgestemd met experts uit de Stuurgroep.